

הנטל הרגולטורי בפרספקטיבה בינלאומית

סיכום הכנס שהתקיים בתאריך 28 לנובמבר 2019

בשיתוף עם המכון הישראלי לדמוקרטיה

מסמך זה מהווה את תמצית הדיונים שערכו במסגרת הכנס, מתוך מטרה לשתף את הקהל הרחב בעיקרי הדברים. בקריאת המסמך יש להביא בחשבון שמדובר בתמצית הדיון ולא בפרוטוקול מלא. יודגש כי הדברים מייצגים את עמדותיהם האישיות והמקצועיות של חברי הפורום ואינם מייצגים בהכרח את העמדות הרשמיות של הגופים אליהם משתייכים.

דוברים:

מנהלת מרכז ממשלה וכלכלה, המכון הישראלי לדמוקרטיה.	דפנה אבירם-ניצן
הפקולטה לניהול, אוניברסיטת תל-אביב; ומרכז ישראל, המכון ההודי לניהול, בנגלדור	פרופ' גדי אריאב
פרשנית בכירה, The Marker	מירב ארלוזורוב
המשנה למנהל רשות המיסים	מירי סביון
הפקולטה לניהול, אוניברסיטת תל-אביב	ד"ר טל מופקדי
ראש אגב טיוב רגולציה, משרד ראש הממשלה	עמיחי פישר
המכון הישראלי לדמוקרטיה ואוניברסיטת רב-אילן	פרופ' יובל פלדמן
סגנית נשיא, המכון הישראלי לדמוקרטיה.	פרופ' קרנית פלוג
הפקולטה לניהול, אוניברסיטת תל-אביב	ד"ר רועי שלם
תעשיין ויו"ר ועדת ההסברה בהתאחדות התעשיינים	ד"ר רון תומר

אורח מיוחד מהודו:

מייסד ומנכ"ל IDFC, מומחה ברפורמות בירוקרטיות בהודו ובסינגפור	ד"ר ראובן אברהם
--	-----------------

חומרי רקע מקצועיים באתר של פורום הגבלים עסקיים ורגולציה:

<https://www.hurvitz-institute.tau.ac.il/professional-material/>

ניהול מקצועי של פורום הגבלים עסקיים ורגולציה: ד"ר רועי שלם וד"ר טל מופקדי, הפקולטה לניהול, אוניברסיטת תל-אביב. ניהול מכון אלי הורביץ לניהול אסטרטגי: פרופ' משה צבירן, ד"ר רות כהן מיתר ומר אודי אהרונ, הפקולטה לניהול, אוניברסיטת תל-אביב.

סיוע בתמלול הכנס: עידן בכור

רקע

הרקע לכנס, אותו יזמו במשותף המכון הישראלי לדמוקרטיה ומכון אלי הורביץ לניהול אסטרטגי (פורום הגבלים עסקיים ורגולציה), הינו ההבנה כי הנטל הבירוקרטי והרגולטורי עמו מתמודד המגזר העסקי עשוי להיות חסם משמעותי לצמיחת המשק ולשיפור פריון העבודה במגזריו השונים. נטל גבוה זה מתבטא בשורה של מדדים בינלאומיים אשר מתפרסמים בשנים האחרונות על-ידי ארגונים כמו הבנק בעולמי, הפורום הכלכלי העולמי וה-OECD, הפועלים כולם לטיוב הרגולציה ברחבי העולם. עיון במדדים אלה מראה כי על-אף השיפור אותו מציגה ישראל לאחרונה בחלק מהמדדים, מצבה עדיין רחוק מלהשביע רצון.

צלם: עומר לוי

בשנת 2018 דורגה ישראל במקום ה- 54 מתוך 190 מדינות (ובמקום החמישי מהסוף מבין מדינות ה- OECD במדד קלות עשיית העסקים (Doing Business) אשר נערך ע"י הבנק העולמי, עם ציונים נמוכים במיוחד במדדי רישום נכס (מקום 130), תשלום מיסים (99) ואכיפת חוזים (92). ראוי לציין כי בדוח העדכני לשנת 2020 מזנקת ישראל למקום ה-35 בדוח, אך הוא עדיין רחוק מלהציב אותה בצמרת המדינות המפותחות, אליה היא שואפת להשתייך.

"דוח התחרותיות" של הפורום הכלכלי העולמי שנערך באותה שנה מציב את ישראל במקום ה-41 מתוך 138 מדינות בתת-מדד "נטל הרגולציה הממשלתית", כאשר הסיבה המרכזית המקשה על עשיית עסקים בישראל, על-פי הדוח, הינה "בירוקרטיה ממשלתית בלתי יעילה". גם כאן ראוי לציין כי מיקומה של ישראל בדוח זה מהווה שיפור ניכר לעומת שנים קודמות (מיקום 116 בשנת 2014), אך הוא עדיין רחוק מהמקום אליו היא שואפת להגיע.

דוחות נוספים של גורמים בינלאומיים (כמו הפורום הכלכלי העולמי ואחרים) וגורמים מקומיים (התאחדות התעשיינים, איגוד לשכות המסחר ואחרים) מציגים גם הם את הרגולציה והבירוקרטיה כגורם מרכזי המקשה על עשיית עסקים והקמת מפעלים בישראל.

מול נתונים אלה ראוי לציין שורה של פרויקטים ומהלכים רחבי היקף, חלקם בהובלת המכון הישראלי לדמוקרטיה וחלקם בהובלת משרד ראש הממשלה ובשיתוף משרדי הממשלה, התאחדות התעשיינים וגופים נוספים, המכוונים להקטנת הנטל הבירוקרטי ולטיוב הרגולציה באופן שיביא לשיפור הסביבה העסקית, התייעלות ופישוט תהליכים בין משרדי הממשלה ובינם לבין המגזר העסקי, הגדלת השקיפות, חיזוק שוויון ההזדמנויות והקטנת המניעים וההזדמנויות לשחיתות. שיפור מיקומה של ישראל במדדים עולמיים יביא לא רק להקלה ושיפור יכולותיו של המגזר העסקי המקומי, כי אם גם למשיכת משקיעים מקומיים ומשקיעים זרים חדשים, והרחבת פעילותם של אלה הקיימים.

על רקע זה נועד הכנס להציג תמונת מצב עדכנית, דילמות מרכזיות כפי שהן מזהות בסביבה המקומית ובסביבה העולמית, וכיווני פתרון אפשריים לטיוב הרגולציה והקטנת הבירוקרטיה באופן התורם לקלות "עשיית העסקים" ולצמיחת המשק כולו.

פרופ' גדי אריאב (הפקולטה לניהול, אוניברסיטת תל-אביב;
ומרכז ישראל, המכון ההודי לניהול, בנגלדור)

צלם: עומר לוי

בדברי הפתיחה פרופ' גדי אריאב ציין את הסתייגותו מהמושג "נטל" (Burden) הנלווה לדיונים בנושאי רגולציה. "לרגולציה יש מטרה ראויה" טוען פרופ' אריאב, "ולכן השאלה אינה 'האם צריך אותה' כי אם היקף ועומק הנושאים בהם היא עוסקת ואופן היישום שלה".

עוד הוא ציין כי בעוד שהכלכלה הופכת לכאורה להיות "גלובלית" נשארת הרגולציה ברובה ברמה "הלוקאלית" ולכן שיקולי הרגולציה המקומיים משפיעים לא רק על המשק המקומי כי אם גם על הסביבה העסקית הגלובלית.

הפתרון, הינו בחיזוק ההידברות ושיתוף הפעולה בין גורמי הממשלה, גורמי הסביבה העסקית וחברות יעוץ אסטרטגי בינ"ל, במטרה לסנכרן באופן מיטבי את הסביבה העסקית המקומית עם זו הבינלאומית.

פרופ' קרנית פלוג (סגנית נשיא, המכון הישראלי לדמוקרטיה)

קישור לדברי הפתיחה

צלם: עומר לוי

פרופ' קרנית פלוג, לשעבר נגידת בנק ישראל וכיום סגנית נשיא למחקר של המכון הישראלי לדמוקרטיה, התייחסה אף היא לחשיבות הרגולציה מול "הנטל" אשר בא לידי ביטוי בעיקר בבירוקרטיה "אדמיניסטרטיבית", כאשר לדבריה נובע עיקר הקושי מהעדר גורם מתכלל, אשר יפעל לסינכרוניזציה טובה יותר בין כל הגורמים המעורבים בתהליכים השונים איתם מתמודדים עסקים בכלל, ועסקים קטנים ובינוניים בפרט.

מצב זה של עודף רגולציה ובירוקרטיה, לא רק פוגע באטרקטיביות של השקעות חדשות, בפריזם ובכוש התחרות של עסקים כי אם גם מלווה בחוסר שקיפות וחוסר בהירות המעודד שימוש בגורמים "מתווכים" (חלקם לגיטימיים וחלקם פחות) באופן

היוצר אי-שוויון ולעיתים אף מהווה כר למעשי שחיתות לצורך "קיצור תהליכים" והשגת יתרון תחרותי.

בהקשר זה ציינה את הקמת האגף לטיוב רגולציה במשרד ראש הממשלה, אשר הציב לעצמו יעד של הפחתת 25% מהיקף הבירוקרטיה הממשלתית וכן יצירת "מפת דרכים רגולטוריות למשקיע" המיועדת לפישוט התהליכים ושיפור האטרקטיביות של תהליכי השקעה, כל זאת בהמשך להחלטת ממשלה מס' 4398 מדצמבר 2018, העוסקת ביישום "רגולציה חכמה בממשלה".¹

עוד הזכירה מחקר המתנהל כיום במכון הישראלי לדמוקרטיה, הבוחן את הזיקה בין אמן הציבור לבין היקפי הרגולציה והבירוקרטיה המוטלים עליו. הרעיון המרכזי הנבחן הוא המעבר מהמודלים הקיימים המחייבים בעלי עסקים להגיש מספר גדול של מסמכים לצורך אישור בקשותיהם למודל של "הצהרות", המאפשרות ניהול פשוט ומהיר יותר של תהליכים, וזאת במקביל למיסוד תהליכי בקרה על הצהרות אלו. התוצאות הראשוניות של המחקר מראות כי המעבר למודל מבוסס הצהרות אינו מעלה את היקף הניסיונות לרמות את המערכת.

¹ (עוד על החלטה זו באתר "רגולציה חכמה" <http://regulation.gov.il>).

ד"ר טל מופקדי וד"ר רועי שלם (הפקולטה לניהול, אוניברסיטת תל אביב)

קישור למצגת

צלם: עומר לוי

ד"ר טל מופקדי וד"ר רועי שלם, מנהלי פורום הגבלים עסקיים ורגולציה במכון הורביץ לניהול אסטרטגי, הציגו מספר הבחנות יסוד: רגולציה ממשלתית שהיא מדיניות של התערבות בשוק החופשי, כאשר רגולציה כלכלית (פיקוח מחירים, הגבלים עסקיים וכדומה) מיועדת לרוב להתמודדות עם כשלי שוק; לעומתה בירוקרטיה, שהוא המנגנון הפקידותי, האמון בין השאר על הפיקוח על אכיפת הרגולציה, והכוללת בתוכה סבך של גופים שונים הדורשים תאום וסנכרון ביניהם.

חשוב לזכור שרגולציה היא חיונית. כך, למשל: ללא רגולציה תחרותית השווקים עשויים להיות מונופוליסטיים וקרטליסטיים, והציבור יפגע, לכן קיים פיקוח על קרטלים והסדרים שפוגעים בתחרות, קיים פיקוח על מיזוגים, קיים פיקוח על התנהגות של מונופולים וכיו"ב. ללא רגולציה סביבתית תהיה פגיעה בסביבה. לכן ישנם חוקים ותקנות סביבתיות, ישנם מיסים ייעודיים על מנת להפנים את ההשפעה וכיו"ב. ללא רגולציה של כיבוי אש, הציבור עשוי להיות בסכנה, ולכן ישנן דרישות של כיבוי אש בבניה ובתפעול של מקומות שבהם הציבור נמצא וכיו"ב.

בצד חיוניותה של הרגולציה בתחומים רבים, לרבות הכלכליים והעסקיים, היא עלולה גם להזיק בהיבטים שונים: תופעות לוואי שליליות, עלויות ישירות המוטלות על הממשלה ועל העסקים, ועלויות עקיפות המוטלות הסקטור העסקי בכך שהן מייקרות את עלויות תהליכי הביצוע, מאריכה את לוחות הזמנים ומגדילות את אי הוודאות, כך שהן עשויות לגרום לפרוייקטים כדאיים שלא להתבצע.

עבור חלק מהגורמים העסקיים, בעיקר אלו המבוססים כבר בשוק, מספקות הרגולציה והבירוקרטיה יתרון תחרותי (בזכות חסמי כניסה, תקינה "מפלה" וכדומה) המסייע להם לשמור על כוחם ואף לחזק אותו.

הקצאת משאבים מתאימים לבירוקרטיה היא סוגיה מורכבת. בירוקרטיה לא יעילה מטילה עלויות כבדות על הציבור (כאשר הנטל הוא לא בהכרח אחיד ויש כאלו שנפגעים יותר מחוסר יעילות). מאידך לבירוקרטיה עצמה יש עלויות כבדות. לא ברור האם הממשלה שוקלת תמיד את העלות מול התועלת על מנת למקסם את רווחת הציבור. מה שבטוח הוא שבכל מקרה צריך לשאוף להתייעלות (מינימום עלות עבור תפוקה נתונה). למשל באמצעות שימוש בטכנולוגיה, סינכרון בין גופים שונים שלא באמצעות המשתמש הסופי וכיו"ב.

מדד Doing Business של הבנק העולמי מודד נושאים כמו מספר השלבים הבירוקרטיים והזמן הנדרש כדי לבצע פרוצדורות שונות (הקמת עסק, אישור תכנית בינוי...). בישראל עשו עבודה אינטנסיבית לשיפור במדד זה והצליחו תוך שנתיים לעלות למקום ה-35 (שיפור של 19 מקומות!). מדובר בשיפור חשוב מאוד, אבל צריך לוודא שפועלים ליעול הבירוקרטיה בכלל ולא רק לנושאים הנמדדים במדד זה.

נושא מדיניות שראוי להקדיש לו מחשבה הוא ויסות ביקושים. באופן טבעי, ברוב השווקים, בהם אנו נתקלים בחיי היום-יום, לסוגיית המחיר יש תפקיד מרכזי בוויסות ביקושים. כך, למשל, כאשר ישנה ירידה בהיצע העגבניות, נראה מייד את מחירים מרקיע שחקים בשווקים. אולם בסיטואציות רבות לא קיים מחיר המותאם לביקוש, דבר שיכול ליצור תור או "פקק". דוגמא לכך ניתן למצוא במקרה של המתנה לשירות. עקרונית, ניתן היה להחיל תור מהיר בתשלום (כמו נתיב אגרה). מוסדות ממשלתיים שונים נוטים באופן מובנה שלא לאפשר שימוש במנגנוני מחירים על מנת לקצר את הליכי הבירוקרטיה, זאת בכדי שלא לייצר "שירות לעשירים". מאידך קיים אינטרס כלכלי חזק מאוד בקיצור ההליכים – כה חזק עד שהוליד את תופעת המאכרים הידועים לשמצה, המהווים מנגנונים לא חוקיים המאפשרים עקיפה וקבלת קדימות בתור ובשירות.

ישנם מבקרים רבים של הכנסת מנגנוני שוק לבירוקרטיה, כאשר אולי הבולט מתוכם הוא פרופ' מייקל סנדל מאוניברסיטת הרווארד. הוא טוען, בין השאר, כי הדבר יכול להשפיע לרעה על אי-שוויון: ככל שהכסף יכול לקנות יותר, כך העדרו משפיע יותר: אם הוא משפיע רק על היכולת לקנות רכב מפואר יותר זה לא חשוב כל כך, אבל אם הוא משפיע על היכולת לקבל גישה לחינוך, בריאות וכו', אזי אי-שוויון הופך להיות בעיה יותר קריטית.

אבל עדיין, טוענים ד"ר מופקדי וד"ר שלם, אפשר למצוא מקומות שבהם זה פחות קריטי. למשל בעניינים הנוגעים לתאגידים. לדוגמה, נניח ששני תאגידים הגישו בקשה שדורשת רישוי. לאחד מהם נוצר נזק חמור מעיכובים ולשני לא. האם תתנגדו אם אחד ישלם לשני תמורת החלפה בתור? אם התשובה היא לא כנראה שבכל זאת היינו רוצים לקדם תורים שמבוססים על הנכונות לשלם.

ד"ר ראובן אברהם – Dr. Reuben Abraham

(מייסד ומנכ"ל IDFC, מומחה ברפורמות בירוקרטיות בהודו ובסינגפור)

צלם: עומר לוי

לכנס הגיע אורח מיוחד מהודו - ד"ר ראובן אברהם (Reuben Avraham), מייסד ומנכ"ל Institute IDFC – מומחה ברפורמות בירוקרטיות בהודו וסינגפור. הוא הציג שורה של פערים המקשים על שיפור תהליכי הרגולציה והבירוקרטיה במדינות ברחבי העולם, כמפורט להלן.

בחלק מהמדינות קיים פער בין הנתונים אותם מחזיקה הממשלה כבסיס לפעולותיה לבין "נתוני האמת" כפי שהם מתגלים במחקרי שטח – פערים הנובעים מבעיות מתודולוגיות שונות וגורמים לעיתים רבות למיפוי שגוי ומיקוד לא נכון של הפעילויות הממשלתיות. כך לדוגמה, המדד עשוי לכלול שאלה כגון: "האם ניתן לשלם מיסים באמצעות האינטרנט?", אבל שאלה רלוונטית יותר תופנה לחברות העסקיות עצמן: "האם אתן משלמות את המיסים שלכם באמצעות האינטרנט?".

פערים נוספים מתגלים בניסיון להשיג תוצאות גבוהות במדדים הבינלאומיים – שלעיתים כלל אינם רלוונטיים לשוק המקומי, או מביאים למיקוד בתחומים ספציפיים המשפיעים על תוצאות המדד, ללא קשר לחשיבותם "המקומית".

במדינות רבות, כמו הודו ואחרות, מהווה "הבירוקרטיה" מקור תעסוקה מרכזי לחלק גדול מהאוכלוסיה, ומכאן שבעלי התפקידים השונים אינם נוטים לשתף פעולה עם הכוונה לצמצם אותה. בדומה לכך, מחזיקים "הרגולטורים" בידיהם כוח רב, עליו הם אינם נוטים לוותר.

ככלל, נוטות המערכות השלטוניות לפעול מתוך ראיית עולם צרה של האינטרסים החשובים להן והמשרתים אותן, תוך מחסור במבט-על מערכתי וכולל מנקודת מבטו של "המשמש".

באשר למקומה של הטכנולוגיה מציין ד"ר אברהם כי זו אמנם חשובה ותורמת רבות לייעול והאצת תהליכים, אך אינה מספקת "פתרון קסם" לבעיות יסוד בתהליכי רגולציה ובירוקרטיה, שאותן יש לבחון ולנתח באופן מעמיק. הוא מציע למפות את כל התהליכים הרגולטוריים ולבחון את נחיצותם, ורק לאחר מכן לפעול להטמעת חלק מהתהליכים באמצעים טכנולוגיים.

פאנל מומחים

צלם: עומר לוי

בפאנל אשר סיים את המפגש, אותו הנחתה דפנה אבירם-ניצן, מנהלת מרכז ממשל וכלכלה במכון הישראלי לדמוקרטיה, לקחו חלק נציגים מתחומי הממשל, האקדמיה, התעשייה והתקשורת בישראל.

צלם: עומר לוי

עמיחי פישר, ראש אגף טיוב רגולציה במשרד ראש הממשלה, הציג את הדילמה הניצבת מול הרגולטור כמנהל סיכונים אשר נתפס כאחראי במצבי כשלון אך אינו נתפס כשותף להצלחות – ולכן גם נוטה להיות שמרן ואינו "לוקח סיכונים".

בהיבט אחר נתפס הרגולטור כמי שנמצא במצב של עימות מתמיד מול המפוקחים על-ידו, ומכאן גם נוצרת מערכת יחסים המאופיינת בחשדנות וחוסר אמון הדדי. כיווני הפעולה המוצעים לשינוי מצב זה כוללים הטמעה של תפיסה של "לקוח", בה תפקיד הרגולטור אינו רק לאכוף את החוקים והתקנות אלא גם לסייע למפוקחיו להצליח בתפקידיהם; וכן אימוץ של תפיסת "התצהירים" אשר לא רק מקלה ומאיצה תהליכים שונים, אלא מאפשרת בנייה של מערכת יחסים בריאה יותר, המבוססת על אמון הדדי.

צלם: עומר לוי

פרופ' יובל פלדמן, מהמכון הישראלי לדמוקרטיה ואוניברסיטת בר-אילן, הציג ממצאים ראשוניים של מחקר הבוחן אימוץ כלים מתחומי "הכלכלה ההתנהגותית" על-ידי גורמי ממשל בישראל ומדינות נוספות, ובתוכם מעבר לדיווח עצמי באמצעות "תצהירים" המאפשרים שכלול של הכלים הרגולטוריים:

ראשית, יצירת "מסלולים ירוקים" – המאפשרים האצה של תהליכים בצד מנגנוני פיקוח חכמים לזיהוי הונאות.

שנית, בניית "פירמידת ציות" (Responsive Regulation Pyramid) – סיווג קהלי היעד למספר רמות שונות של ציות, תוך הקלה על מי שמזוהים כצייתנים, ומיקוד מאמצי האכיפה מול מי שאינם כאלה.

לאחר סיום וניתוח של מחקר המעבדה מתכוון המכון לצאת למחקר שטח מקיף בו יבחנו הכלים ואפשרות יישומם.

כלי הכלכלה ההתנהגותית זוכים לאחרונה לפופולריות רבה, מציין פרופ' פלדמן, אך יש להתייחס אליהם בזהירות רבה – הם אינם מספקים "פתרונות קסם" ויש לבחון את תקפותם בכל אחד ממהלכים הרלוונטיים.

צלם: עומר לוי

מירי סביון, המשנה למנהל רשות המיסים, הזכירה את הסיכון הרב הטמון בשינויים במערכת המיסוי המטפלת מדי שנה בגבייה של כ- 300 מיליארד ₪, אך הציגה את תרומתן של מספר רפורמות אותן ערכה הרשות לשיפור הדרמטי במדד "עשיית העסקים", כמו למשל קיצור תהליך רישום נכס באמצעות מידע דיגיטלי, וקיצור תהליך רישום עסק המבוצע כיום מול ממשק אחד בלבד (מע"מ) ובאופן המקל על המייצגים ומשפר את יחסי האמון מולם.

בנוסף, מנהלת הרשות בימים אלה פיילוט הבוחן אישור אוטומטי של דוחות שנתיים בקרב 10,000 עסקים, אשר יורחב בשנה הבאה ל-30,000 עסקים ובהמשך להיקף רחב הרבה יותר. כמו כן הרשות בוחנת כיום מהלך בו נשלחים לעסקים מכתבים המציגים בפניהם "פערים" בדיווחיהם ומאפשרים להם להתייחס ולבצע תיקונים – כל זאת ללא הטלת קנסות ותוך אימוץ גישה עדכנית המושתתת על בניית יחסי אמון ארוכי טווח.

באשר לממד "עשיית העסקים" ציינה סביון כי בבדיקה יסודית של מרכיבי הממד נמצא כי חלקם אכן לא הותאם לאופן חישוב הנתונים בישראל, ולפיכך בוצעו מספר התאמות אשר משקפות טוב יותר את המציאות במשק הישראלי והביאו לשיפור במיקומה של ישראל בדירוג, באופן המבטא את מיקומה הריאלי, אותו ניתן כמובן להמשיך ולשפר.

ד"ר רון תומר, בעלים ומנכ"ל משותף של חברת אוניפארם ויו"ר ועדת ההסברה של התאחדות התעשיינים, הציג תמונה קודרת של מצב מפעלי התעשייה בישראל:

בשנת 2010 עמד חלקה של התעשייה בתוצר הלאומי, הן בישראל והן במדינות גוש האירו, על כ- 16%. החל משנה זו ועד שנת 2018 עלתה התעשייה בגוש האירו ל-17.1% בעוד בישראל הוא הדרדר ל-13.2%. מגמה נוספת אותה ניתן לזהות הוא עלייה מתמשכת במספר החברות הישראליות המחזיקות פעילות יצרנית בחו"ל, העומד כיום על קרוב ל-30%, בעוד מספר המפעלים החדשים אשר נפתחו בישראל צנח מהיקף של 48 בשנת 2008 ל-10 בלבד בשנת 2018.

ד"ר תומר תולה את עיקר האשמה למצב זה לקשיים הרגולטוריים בהם נתקלים תעשיינים ויצרנים מקומיים, קשיים המביאים אותם כאמור לצמצם את פעילותם היצרנית או להעביר אותה למדינות אחרות.

צלם: עומר לוי

מירב ארלוזורוב, פרשנית כלכלית בכירה ועורכת הדעות של TheMarker, התייחסה בתחילת דבריה למתקפה תחתיה נמצאת הפקידות המקצועית הבכירה במשרדי הממשלה השונים, ובצורך להגן על פקידות זו כחלק מההגנה על יסודותיה הדמוקרטיים של המדינה.

באשר למדד "עשיית העסקים", אשר שימש כבסיס לדיוני הכנס, ציינה ארלוזורוב כי המדד הקיים כיום מועד למניפולציות (על-ידי טיפול נקודתי במרכיבי "הניקוד" בלבד) וכי יש לשקול שימוש במדדים נוספים הנהוגים במדינות אחרות, כמו למשל PMR (Product Market Regulation).

דריה פודשיבלוב, נציגת החשב הכללי במשרד האוצר, אשר נכחה אף היא בכנס, העירה בהקשר זה כי מתודולוגיית חישוב המדד אכן אינה מותאמת במלואה לישראל. עם זאת סבורים אנשי החשב הכללי, האמונים על תכלול ויישום המדד במשק הישראלי, כי יש לדבר טוב יותר את תוצאותיו הן כלפי המגזר העסקי בארץ והן מול הבנק העולמי, כל זאת תוך הפניית המאמץ לשיפור המרכיבים הרלוונטיים בכל תחומי "עשיית העסקים" בישראל.